

306 SE II

Seletuskiri

2024. aasta riigieelarve seaduse eelnõu teiseks lugemiseks

1. Menetlus esimese ja teise lugemise vahel

2024. aasta riigieelarve seaduse eelnõu algatas Vabariigi Valitsus käesoleva aasta 27. septembril. Esimene lugemine lõpetati 18. oktoobril. Riigikogu rahanduskomisjon arutas eelnõu teise lugemise ettevalmistamisel 7., 14., 16. ja 21. novembril. Rahanduskomisjon kujundas seisukoha 746 muudatusettepaneku kohta. Eelnõu puudutavaid menetluslikke otsuseid rahanduskomisjon ei langetanud.

Vabariigi Valitsus arutas eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega sidumist 23. ja 30. novembri istungitel. 23. novembri istungil otsustas Vabariigi Valitsus siduda Riigikogule esitatud eelnõu vastuvõtmine usaldusküsimusega enne teist lugemist.

Eelnõu vastuvõtmise sidumine usaldusküsimusega tuleneb asjaolust, et muudatusettepanekute kattuv sisu, nende ebaproportsionaalselt suur hulk ning vähene põhjendatus kannab parlamentaarse obstruktsiooni tunnuseid. Kõnealuse eelnõu vastuvõtmine on vajalik Vabariigi Valitsuse poliitika elluviimiseks ning volituste andmiseks riigieelarves nimetatud kulude tegemiseks kindlaksmääratud asutuste poolt 2024. aastal.

Usaldusküsimusega sidumise instituut eksisteeribki eelkõige selleks, et tagada valitsuse poliitika elluviimine olukorras, kus parlamentaarset debatti kasutatakse teadlikult ja tahtlikult instrumendina obstruktsioonilise ummikseisu tekitamiseks. Ka Riigikohus oma 5-20-3/43 otsuse punktis 39.5 on märkinud, et usaldusküsimusega sidumine on legitiimne viis obstruktsiooniliste takistuste ületamiseks:

„Üldkogu leiab, et eelnõu usaldusküsimusega sidumine obstruktsiooni vältimiseks või ületamiseks ei ole iseenesest põhiseadusega vastuolus. Obstruktsioon võib ülemäära takistada parlamendi tööd, mille tõttu võib valitsuse esitatud eelnõu vastuvõtmine jääda venima, samuti ei aita see kaasa sisulisele parlamentaarsele debatile. Eelnõu sidumine usaldusküsimusega järgib põhiseadusest tulenevat eesmärki, kui seda kasutatakse parlamendi ja valitsuse suhetes tekkiva ummikseisu lahendamiseks ja eelnõu vastuvõtmine on valitsuse hinnangul tema poliitika elluviimiseks vältimatu.“

Põhiseaduse § 98 annab Vabariigi Valitsusele võimaluse siduda tema poolt Riigikogule esitatud eelnõu vastuvõtmine usaldusküsimusega. Enne teist lugemist usaldusküsimusega seotud eelnõu arutamise korda reguleerib Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 137. Eelnõu usaldusküsimusega sidumisel lõpevad juhtivkomisjoni kohustused ning Vabariigi Valitsus koostab eelnõu teise lugemise jaoks vajalikud dokumendid (eelnõu uus tekst, muudatusettepanekute loetelu ja seletuskiri teiseks lugemiseks).

Riigikogu esimees edastas eelnõule esitatud muudatusettepanekud Vabariigi Valitsusele. Vabariigi Valitsus vaatas 30. novembri istungil läbi eelnõule laekunud muudatusettepanekud, tegi nende suhtes otsused ja edastas eelnõu teise lugemise dokumendid Riigikogule.

2. Muudatusettepanekud.

Muudatusettepanekute esitamise tähtjaks, k.a 1. novembriks laekus 745 muudatusettepanekut, sealhulgas Kalle Grünthalilt 5, Jaanus Karilaidilt 3, Isamaa fraktsioonilt ja liikmetelt 18, Eesti Keskerakonna fraktsioonilt 30 ja Eesti Konservatiivse Erakonna fraktsiooni liikmetelt 689.

Rahanduskomisjon jättis laekunud muudatusettepanekud arvestamata. Rahanduskomisjon jättis läbi vaatamata Riigikogu liikme Tõnis Lukase 2 ettepanekut, mille mõlema katteallikaks oli esitatud Rahandusministeeriumi intressi- ja omaniku tulu suurendamine 3,4 miljoni euro võrra ja mille juurde ei olnud lisatud selgitusi ega arvestusi täiendavate tulude tekkimise kohta.

Lisaks koostas Rahanduskomisjon koostöös ministeeriumitega ühe mitmeosalise muudatusettepaneku, mis koosnes ministeeriumide valitsemisalade sisestest ja vahelistest täpsustavatest muudatustest.

Vabariigi Valitsus koostas koostöös ministeeriumitega ühe mitmeosalise muudatusettepaneku, mis koosnes ministeeriumide valitsemisalade sisestest ja vahelistest täpsustavatest muudatustest. Muudatused on koostatud ministeeriumidest saadud täiendava info alusel ja konkreetsed selgitused on lisatud muudatusettepanekute loetelus iga muudatuse alapunkti juurde (muudatusettepanek 1).

Rahanduskomisjoni poolt koostöös ministeeriumitega koostatud mitmeosalise muudatusettepaneku, mis koosneb ministeeriumide valitsemisalade sisestest ja vahelistest täpsustavatest muudatustest, võttis Vabariigi Valitsus arvesse osaliselt (muudatusettepanek 2).

Ülejäänud eelnõule esitatud muudatusettepanekud jättis Vabariigi Valitsus arvestamata.

Muudatusettepanekute loetelus on 738 muudatusettepanekut. Isamaa fraktsiooni esitatud muudatusettepanekud on sisuliselt seotud ja kantud muudatusettepanekute loetellu ühe ettepanekuna. Eelnõu teksti on viidud normitehnilised ja keelelised täpsustused, mis on alla joonitud.

3. Menetluslikud otsused ja ettepanekud

Vabariigi Valitsus otsustas 2023. aasta 23. novembri istungil siduda Riigikogule esitatud eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega enne eelnõu teist lugemist. Istungil otsustati teha ettepanek võtta eelnõu Riigikogu täiskogu 2023. aasta 06. detsembri istungi päevakorda (RKKTS § 137 lg 3). Eelnõu vastuvõtmiseks Riigikogus on vajalik poolthälteenamus.

Esitab Vabariigi Valitsus [XX].11.2023.

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik